

Biologisia tekijöitä koskevat sädösmuutokset

Jenny Rintala
Erityisasiantuntija
Työ- ja tasa-arvo-osasto

29.10.2020

Sovellettavat säädökset – **säädösmuutoksia tulossa**

Työturvallisuuslaki (738/2002)

- Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi 10 §
- Biologiset tekijät 40 §
- Luettelo biologisille tekijöille altistuneista työntekijöistä 40 a §

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuvilta vaaroilta (933/2017)

- **Asetusta muutetaan**
- Voimaan 15.11.2020

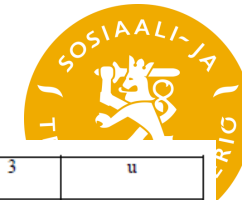
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus biologisten tekijöiden luokituksesta (921/2010)

- **Asetus kumotaan ja säädetään uusi asetus**
- Voimaan 15.11.2020

Uusi sosiaali- ja terveysministeriön asetus biologisten tekijöiden luokituksesta

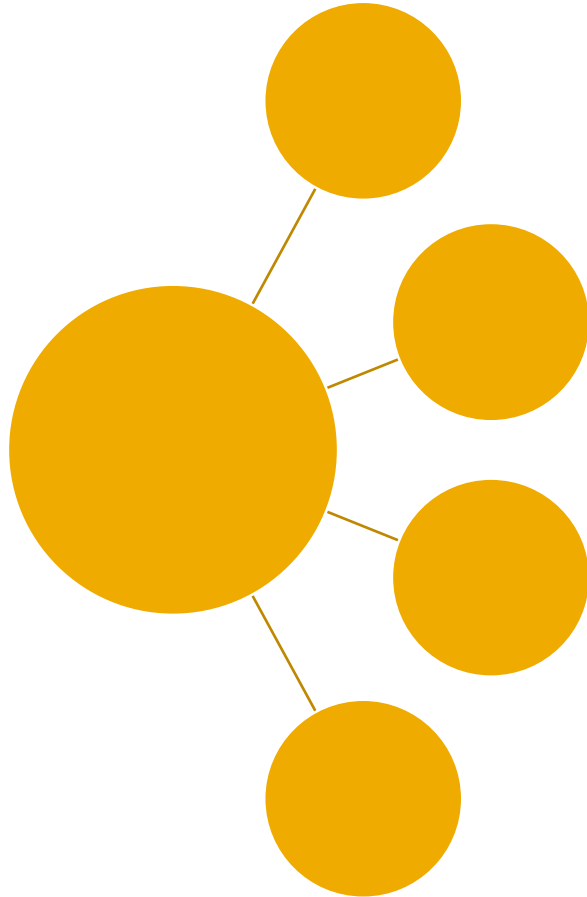
Uusi STM asetus biologisten tekijöiden luokituksesta

- Sisältää päivitetyn luettelon biologisista tekijöistä, joiden tiedetään aiheuttavan tartunnan ihmisiin **luokiteltuna vaaraluokkiin 2, 3 ja 4**
  - Noin 150 uutta biologista tekijää ja noin 30 muutosta entiseen luetteloon
  - SARS-CoV-2-virus luokiteltu ryhmään 3
- Biologisten tekijöiden luokitus perustuu biologisten tekijöiden vaikutukseen terveisiin työntekijöihin
- Luettelossa on myös tietoja
  - tekijöiden myrky- ja allergisista vaikutuksista (T ja A –merkintä)
  - onko tehokas rokote saatavilla (V-merkintä)
  - voiko altistuminen johtaa sellaisiin tartuntoihin, että altistuvien työntekijöiden luetteloa on säilytettävä 40 vuotta viimeisen tunnetun altistumisen päättymisestä (E –merkintä)
  - u = uusi, m = muutos
- Jos biologinen tekijä ei ole luettelossa, tulee työnantajan tehdä luokittelu (VnA 3§, 4 §)

Vakavaa äkillistä hengitystieoireyhtymää aiheuttava koronavirus 2 (SARS-CoV-2) ⁽¹⁾	3	u
Lähi-idän hengitystieoireyhtymän aiheuttava koronavirus (MERS-koronavirus)	3	u
Muut <i>Coronaviridae</i> -virukset, joiden tiedetään olevan patogeenisia	2	
Picomavirales (L)		
<i>Picornaviridae (H)</i>		
Cardiovirus (S)		
Saffold-virus	2	
Cosavirus (S)		
Cosavirus A	2	u
Enterovirus (S)		
Enterovirus A	2	
Enterovirus B	2	
Enterovirus C	2	
Enterovirus D	2	
Rinovirukset	2	
Poliiovirus, tyyppi 1 ja 3	2	V
Poliiovirus, tyyppi 2 ⁽²⁾	3	V, m
Hepatovirus (S)		
Hepatovirus A (Hepatiitti A -virus, ihmisen enterovirus tyyppi 72)	2	V
Kobuvirus (S)		
Aichivirus A (Aichivirus 1)	2	u
Parechovirus (S)		
Parechovirus A	2	u
Parechovirus B (Ljungan-virus)	2	u
Muut <i>Picornaviridae</i> -virukset, joiden tiedetään olevan patogeenisia	2	u
Luokittelemattomat (L)		
<i>Adenoviridae (H)</i>		
<i>Astroviridae (H)</i>	2	
<i>Arenaviridae (H)</i>		
Mammarenavirus (S)		
Brasilian mammarenavirus	4	u
Chapare-mammarenavirus	4	u
Flexal-mammarenavirus	3	
Guanarito-mammarenavirus	4	
Junin-mammarenavirus	4	
Lassa-mammarenavirus	4	
Lujjo-mammarenavirus	4	u
Lymfosyyttinen koriomeningiittimammarenavirus (hermostoon vaikuttavat kannat)	3	
Lymfosyyttinen koriomeningiittimammarenavirus (muut kannat)	2	
Machupo-mammarenavirus	4	

Biologisen tekijän vaaraluokka vaikuttaa työnantajan velvollisuuksiin

- Luokittelu on otettava huomioon vaarojen selvittämisessä ja arvioinnissa (VnA 7 §)
  - Arvioinnin perusteella työnantaja päättää toimenpiteistä altistumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi
- Tietyt erikseen säädetyt torjuntatoimenpiteet ja menettelytavat määräytyvät vaaraluokituksen perusteella mm.:
  - Luettelo altistuneista työntekijöistä
  - Kirjalliset ohjeet menettelytavoista 3 ja 4 ryhmään kuuluvien biologisten tekijöiden käsittelyyn sekä vakavien vaaratilanteiden ja onnettomuuksien varalle
  - Laboratorioiden, eläintilojen ja teollisten prosessien eristystasot

Muutokset valtioneuvoston asetukseen työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuvilta vaaroilta

Valtioneuvoston asetus – mikä muuttuu?

- Asetuksen eri pykälien soveltamista selvennetään
  - 1 §:stä siirretään uuteen 7 a §:ään ne säännökset, jotka koskevat eri pykälien soveltamista suhteessa vaarojen arviointiin
- Täydennetään 6 §:ää vaarojen selvittämisestä ja arvioinnista
- Lisätään uusi 11 a §, jossa säädetään mitä tietoja merkitään luetteloon biologisille tekijöille altistuneista työntekijöistä
- Lisätään uusi 13 a §, jossa säädetään tiedoista, jotka työnantajan tulee pyynnöstä antaa työsuojeluviranomaiselle ja työntekijöille
- Muutetaan asetuksen liitteet II ja III

Valtioneuvoston asetuksen sisällysluettelo - muutokset

1 § Soveltamisala

2 § Määritelmät

3 § Biologisten tekijöiden jakaminen ryhmiin

4 § Biologisen tekijän luokittelu

5 § Biologisen tekijän korvaaminen

6 § Vaarojen selvittäminen ja arviointi

7 § Vaarojen arvioinnissa huomioon otettavat seikat

7 a § Eri pykälien soveltaminen suhteessa vaarojen arviointiin [Uusi]

8 § Biologisille tekijöille altistumisen ehkäiseminen tai vähentäminen

9 § Työntekijöille annettava opetus ja ohjaus

10 § Henkilökohtainen suojautuminen

11 § Tiedottaminen työntekijöille erityistapauksissa

11 a § Altistuneiden työntekijöiden luetteloon merkittävät tiedot [Uusi]

12 § Rokotukset ja estolääkkeet

13 § Ilmoitus työsuojeluviranomaiselle

13 a § Vaarojen arvioinnin perusteella annettavat tiedot työsuojeluviranomaiselle ja työntekijöille [Uusi]

14 § Toimenpiteet terveydenhuoltoalan terävien instrumenttien...

15 § Toimenpiteet terävien instrumenttien...

16 § Muut terveys- ja eläinlääkintäpalveluyksiköt kuin diagnostiset laboratoriot

17 § Erityistoimenpiteet laboratorioissa ja eläintiloilla

18 § Eristystoimenpiteet teollisissa prosesseissa

19 § Voimaantulo

Liite I Tartuntavaaraa osoittava merkki

Liite II Eristysmenetelmiä ja eristystasoja

Liite III Teollisten prosessien eristys

Soveltamisalaa koskevaa 1 §:ää selvennetään

1 § Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan työhön, jossa työntekijät altistuvat tai voivat altistua biologisille tekijöille tai terävien instrumenttien aiheuttamalle vaaralle.

Tämän asetuksen eri pykälien soveltamisesta säädetään 7 a §:ssä.

Työntekijöiden terveydentilan seurannasta säädetään työterveyshuoltolaissa (1383/2001). Muuntogeenisten organismien luokittelusta säädetään geenitekniikkalaissa (377/1995).

1 §:ssä säädetään asetuksen yleisestä soveltamisalasta

Asetusta sovelletaan:

- työhön johon kuuluu työskentelyä biologisilla tekijöillä tai niiden käyttöä
- työhön, johon ei tarkoituksellisesti kuulu työskentelyä biologisilla tekijöillä tai niiden käyttöä, mutta työ voi johtaa työntekijöiden altistumiseen biologiselle tekijälle

Valtioneuvoston asetukseen 6 § Vaarojen selvittäminen ja arviointi

- Tarkennetaan, että selvitys ja arviointi on **tarkistettava** erityisesti, kun olosuhteissa tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa työntekijöiden altistumiseen biologisille tekijöille
- Työnantajan on **säilytettävä** vaarojen arviointi ja sen perustana olevat tiedot
  - Säilytysvelvollisuus koskee sekä vaarojen arvioinnin tuloksia että niitä tietoja, joita on käytetty arviointiin
  - Työnantaja voi valita tietojen säilytystavan, mutta ajan tasalla oleva vaarojen arviointi ja sen perustana olevat tiedot on oltava tarvittaessa työsuojeluviranomaisen saatavilla
- Tiedot annettava työsuojeluviranomaiselle

6 § Vaarojen selvittäminen ja arviointi

Työnantajan on selvitettävä ja tunnistettava työssä esiintyvien biologisten tekijöiden aiheuttamat vaarat ja arvioitava niiden merkitys työntekijän turvallisuudelle ja terveydelle.

Työssä, jossa työntekijät voivat altistua useille biologisille tekijöille, vaara on arvioitava kaikkien biologisten tekijöiden yhdessä aiheuttaman vaaran perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu selvitys ja arviointi on pidettävä ajan tasalla ja tarkistettava erityisesti, kun olosuhteissa tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa työntekijöiden altistumiseen biologisille tekijöille.

Työnantajan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettu selvitys ja arviointi ja sen perustana olevat tiedot sekä pyynnöstä annettava ne työsuojeluviranomaiselle.

Uusi 7 a § Eri pykälien soveltaminen suhteessa vaarojen arviointiin

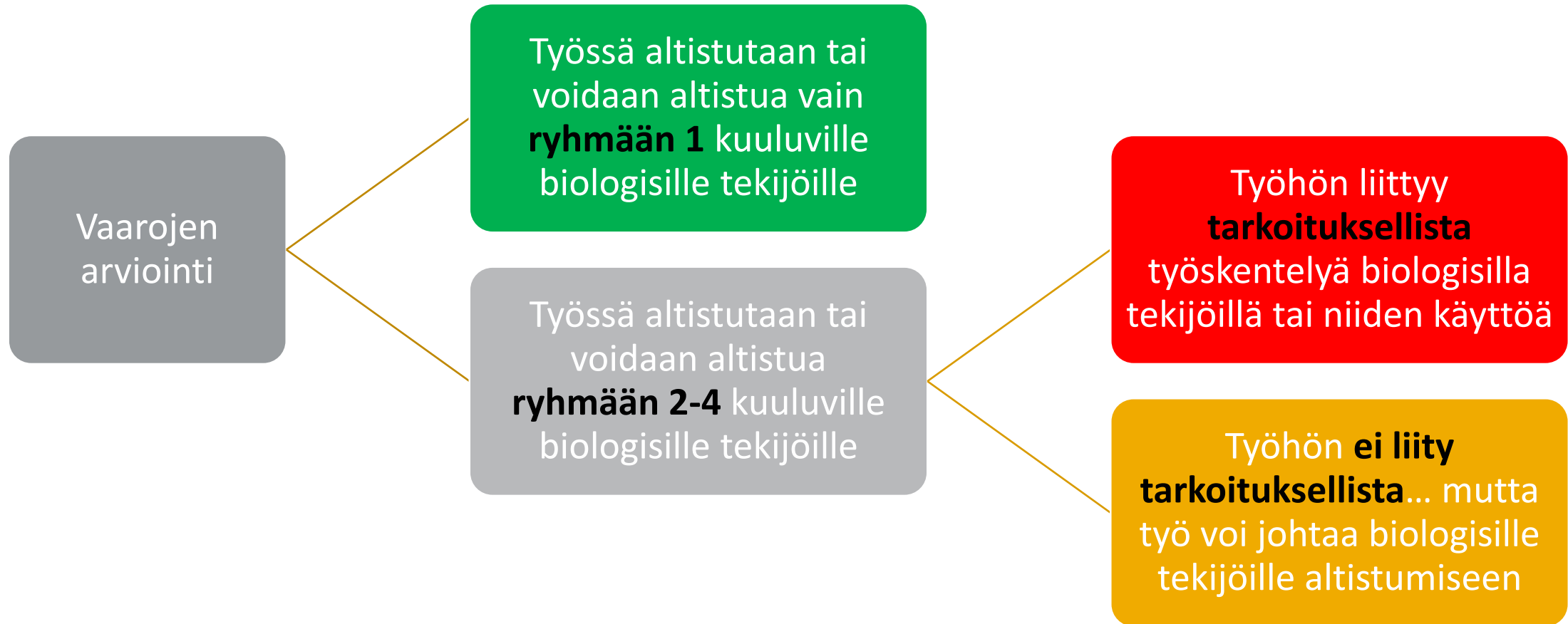
Jos 6 §:ssä tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat, että työssä altistutaan tai voidaan altistua vain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetulle biologiselle tekijälle eikä tunnistettavaa vaaraa terveydelle ole, 5, 8–11, 11 a, 12, 13, 13 a ja 14–17 §:ää ei sovelleta.

Jos 6 §:ssä tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat, ettei työhön kuulu tarkoituksellista työskentelyä biologisilla tekijöillä tai niiden käyttöä, mutta työ voi johtaa biologisille tekijöille altistumiseen, sovelletaan 5, 8–11, 11 a, 12, 13, 13 a, 14 ja 15 §:ää, jollei 6 §:ssä tarkoitettu vaarojen arviointi osoita sitä tarpeettomaksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua työtä voi esiintyä ainakin seuraavilla toimialoilla ja tehtävissä:

- 1) elintarviketeollisuus;
- 2) maatalous;
- 3) metsätalous;
- 4) työ, jossa joudutaan kosketuksiin eläinten tai eläinperäisten tuotteiden kanssa;
- 5) sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työ;
- 6) muissa kliinisissä, eläinlääketieteellisissä ja diagnostisissa laboratorioissa kuin diagnostisissa mikrobiologissa laboratorioissa tehtävä työ;
- 7) puhtaanapito- ja siivoustyö;
- 8) jätteiden käsittely;
- 9) jätevedenpuhdistamoissa tehtävä työ;
- 10) tutkimustyö.

7 a § Asetuksen eri pykälien soveltaminen suhteessa vaarojen arviointiin

Asetuksen eri pykälien soveltaminen suhteessa vaarojen arviointiin 7 a § 1 momentti

Työssä altistutaan tai voidaan altistua vain **ryhmään 1** kuuluville biologisille tekijöille

Sovelletaan:

- 1 § Soveltamisala
- 2 § Määritelmät
- 3 § Biologisten tekijöiden jakaminen ryhmiin
- 4 § Biologisen tekijän luokittelu
- 6 § Vaarojen selvittäminen ja arviointi
- 7 § Vaarojen arvioinnissa huomioon otettavat seikat

➤ **Muut asetuksen pykälät rajattu soveltamisen ulkopuolelle**

Asetuksen eri pykälien soveltaminen suhteessa vaarojen arviointiin 7 a § 2 momentti

Valtioneuvoston asetukseen uusi 11 a §

Altistuneiden työntekijöiden luetteloon merkittävät tiedot

- Työturvallisuuslain 40 a §:ssä säädetään luettelosta biologisille tekijöille altistuneista työntekijöistä
- valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä luetteloon merkittävistä tiedoista
- TturvL:n 40 a §:n mukaan työnantajan on pidettävä luettelo vakavan vaaran tai vakavan sairauden ihmiselle aiheuttaville biologisille tekijöille työssä altistuneista työntekijöistä
  - Luettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta altistumisen päättymisen jälkeen
  - Määritelty milloin säilytettävä 40 vuotta
    - Uusi STM asetus biologisten tekijöiden luokituksista: E-merkintä

11 a §

Altistuneiden työntekijöiden luetteloon merkittävät tiedot

Työturvallisuuslain 40 a §:ssä tarkoitettuun luetteloon biologisille tekijöille altistuneista työntekijöistä on merkittävä:

- 1) altistuneen työntekijän nimi ja ammatti;
- 2) työpaikan toimiala ja tehdyn työn laatu;
- 3) tiedot altistumisesta aiheuttaneesta biologisesta tekijästä siltä osin, kun se on tiedossa;
- 4) kuvaus siitä, miten ja milloin altistuminen tapahtui.

Valtioneuvoston asetukseen uusi 13 a §

Vaarojen arvioinnin perusteella annettavat tiedot työsuojeluviranomaiselle ja työntekijöille

- Säännöksen tarkoitus on täsmentää direktiivin täytäntöönpanoa säätämällä yksiselitteisesti niistä biologisiin tekijöihin liittyvistä tiedoista, jotka on annettava työsuojeluviranomaiselle ja työntekijöille, kun vaarojen arviointi osoittaa vaaraa työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle.

13 a §

Vaarojen arvioinnin perusteella annettavat tiedot työsuojeluviranomaiselle ja työntekijöille

Jos 6 §:ssä tarkoitetun arvioinnin tulokset osoittavat vaaraa työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle, työnantajan on pyydettäessä annettava työsuojeluviranomaisen käyttöön tiedot:

- 1) arvioinnin tuloksista;
- 2) toiminnasta, jonka yhteydessä työntekijät ovat altistuneet tai voineet altistua biologisille tekijöille;
- 3) altistuneiden työntekijöiden lukumäärästä;
- 4) työsuojelusta vastuussa olevan henkilön nimestä ja pätevyydestä;
- 5) suoritetuista suojelu- ja ehkäisytoimenpiteistä mukaan lukien työtavat ja -menetelmät; sekä
- 6) suunnitelmista, joita on laadittu vakavien vaaratilanteiden ja onnettomuuksien varalle työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta 3 tai 4 ryhmään kuuluville biologisille tekijöille.

Työnantajan on annettava työntekijöille tai heidän edustajilleen heidän pyynnöstään 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

A. Eristystoimenpiteet	B. Eristystasot		
	2	3	4
Työpaikka			
1. Työpaikka on eristettävä kaikesta muusta toiminnasta samassa rakennuksessa	Ei	Suosittelaa	Kyllä
2. Työpaikka on voitava sulkea ilmatiiviisti niin, että kaasu-desinfiointi voidaan suorittaa	Ei	Suosittelaa	Kyllä
Tilat			
3. Infektoitunutta materiaalia - mukaan lukien eläimet - on käsiteltävä suojakaapissa, eristetyssä tilassa tai muutoin sopivasti eristettynä	Milloin se on tarpeellista	Kyllä, mikäli tartunta voi tapahtua ilmateitse	Kyllä
Laitteet			
4. Työpaikan tulo- ja poistoilma on suodatettava käyttäen HEPA ¹ -suodatinta tai vastaavaa	Ei	Kyllä, poistoilma	Kyllä, poisto- ja tuloilma
5. Työpaikalla on pidettävä alipaine	Ei	Suosittelaa	Kyllä
6. Vettä läpäisemättömät ja helposti puhdistettavat pinnat	Kyllä, työtasot ja lattia	Kyllä, työtasot, lattiat ja muut riskien arvioinnissa määritetyt pinnat	Kyllä, työtasot, seinät, lattia ja katto
7. Hapvoja, emäksiä, liuottimia ja desinfiointiaineita kestävä pinnat	Suosittelaa	Kyllä	Kyllä
Työjärjestelyt			
8. Pääsy sallittu vain nimetyille työntekijöille	Suosittelaa	Kyllä	Kyllä, ilma-sulun ² kautta
9. Tehokas vektorien, kuten jysijöiden ja hyönteisten, valvonta	Suosittelaa	Kyllä	Kyllä
10. Desinfiointimenettelyistä erilliset ohjeet	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Valtioneuvoston asetuksen Liite II Eristysmenetelmiä ja eristystasoja koskevia seikkoja

- **Laboratorioiden ja eläintilojen** eristystoimenpiteet määräytyvät liitteen II mukaisesti (VnA 17§)
  - Eristystaso 2, 3 tai 4 määrittää vaaran suuruuden mukaan
  - Laboratorioissa, joissa käsitellään näytteitä, joista ei tiedetä, onko niissä ihmiselle sairautta aiheuttavia biologisia tekijöitä, on käytettävä vähintään eristystasoa 2
- **Terveys- ja eläinlääkintäpalveluyksiköt:** Työnantajan on suoritettava tarpeelliset sarakkeen A eristystoimenpiteet, jos eristystiloissa on ryhmään 3 tai 4 kuuluvan biologisen tekijän tartuttamia ihmisiä tai eläimiä tai, joiden epäillään saaneen tällaisen tartunnan. (VnA 16§)
- Liitteen eristystoimenpiteet on ryhmitelty uusiksi ja niihin on tehty pieniä tarkennuksia ja lisätty selventäviä alaviitteitä
- Suositellaan = sovellettava, ellei vaarojen selvittämisen ja arvioinnin tuloksista muuta johdu

A. Eristystoimenpiteet	B. Eristystasot		
	2	3	4
Yleistä			
1. Elinkykyisiä organismeja on käsiteltävä järjestelmässä, joka fyysisesti erottaa prosessin ympäristöstä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
2. Suljetun järjestelmän poistokaasut on käsiteltävä	päästön minimoimiseksi	päästön estämiseksi	päästön estämiseksi
3. Näytteenotto, aineen lisääminen suljettuun järjestelmään sekä elävien organismien siirtäminen toiseen suljettuun järjestelmään on suoritettava siten, että	päästö on mahdollisimman pieni	päästö estetään	päästö estetään
4. Viljelyneiteitä ei saa poistaa suljetusta järjestelmästä ennen kuin elinkykyiset organismit on	inaktivoitu validoidulla kemiallisella tai fysikaalisella menetelmällä	inaktivoitu validoidulla kemiallisella tai fysikaalisella menetelmällä	inaktivoitu validoidulla kemiallisella tai fysikaalisella menetelmällä
5. Sulkujen on oltava siten suunniteltuja, että	päästö on mahdollisimman pieni	päästö estetään	päästö estetään
6. Valvotun alueen on oltava siten suunniteltu, että se kattaa koko suljetun järjestelmän vuodot	Ei	Suosittelaa	Kyllä
7. Valvotun alueen on oltava suljettavissa ilmatiiviisti niin, että kaasudesinfiointi voidaan suorittaa	Ei	Suosittelaa	Kyllä
Tilat			
8. Henkilökunnalle on järjestettävä pesu- ja dekontaminaatiomahdollisuus	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Laitteet			
9. Valvotun alueen tulo- ja poistoilma on HEPA ¹ -suodatettava	Ei	Suosittelaa	Kyllä

Valtioneuvoston asetuksen Liite III Teollisten prosessien eristys

- **Ryhmään 2, 3 tai 4 kuuluvia biologisia tekijöitä käyttävät teolliset prosessit (VnA 18 §)**
  - Eristystaso 2, 3 tai 4 vaaran suuruuden mukaan
- Eristystoimenpiteet on ryhmitelty uusiksi ja niihin on tehty pieniä tarkennuksia ja lisätty selventäviä alaviitteitä
- Suositellaan = sovellettava, ellei vaarojen selvittämisen ja arvioinnin tuloksista muuta johdu

stm.fi ›
[@STM_Uutiset](https://www.instagram.com/STM_Uutiset) ›

Kiitos!

